

інформаційного забезпечення, систему страхування життя, ввести обов'язкове медичне страхування. Також необхідно ґрунтовно вдосконалити нормативно-правові акти, які регулюють діяльність вітчизняного ринку страхових послуг, зокрема внести зміни до Закону України «Про страхування».

Список використаних джерел:

1. Дячкова Ю. М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
2. Козьменко О. В. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку [Текст]: монографія) О. В. Козьменко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 350 с.
3. Офіційний сайт Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.
4. Перспективи розвитку страхового ринку України після фінансової кризи.// Г.В. Кравчук// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dspspace.uabs.edu.ua/>

Квасницька Р.С.

к.е.н., доцент, докторант,

Університет банківської справи Національного банку України

ІНСТИТУТИ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ ФОНДОВОГО РИНКУ – СЕГМЕНТУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

В Україні функціонування інститутів професійних учасників законодавчо регламентоване лише щодо такого сегменту вітчизняного фінансового ринку, як фондовий ринок (ринок цінних паперів), на якому, шляхом здійснення емісій цінних паперів різними емітентами, створюються необхідні умови та відбуваються швидка мобілізація, ефективний перерозподіл і раціональне розміщення фінансових ресурсів у соціально-економічному просторі держави з врахуванням інтересів та потреб суспільства. Так, професійна діяльність на фондовому ринку розглядається як діяльність акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю з надання фінансових та інших послуг у сфері розміщення та обігу цінних паперів, обліку прав за цінними паперами, управління активами інституційних інвесторів, що відповідає вимогам, установленим до такої діяльності законодавством [1].

Відповідно до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» (ст. 17-20) професійна діяльність ранжується за такими її видами, як:

1) діяльність з торгівлі цінними паперами, що включає:

- брокерську діяльність – діяльність, що передбачає укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема на підставі договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи;

- дилерську діяльність – діяльність, що передбачає укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу;

- андерайтинг – діяльність, що передбачає укладення торговцем цінними паперами договорів щодо відчуження цінних паперів та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з таким відчуженням, у процесі емісії цих цінних паперів за дорученням, від імені та за рахунок емітента на підставі відповідного договору з емітентом;

- діяльність з управління цінними паперами – діяльність, яка провадиться торговцем цінними паперами від свого імені за винагороду протягом визначеного строку на підставі договору про управління переданими йому цінними паперами, іншими фінансовими інструментами та грошовими коштами, призначеними для інвестування в цінні папери та інші фінансові інструменти, а також отриманими у процесі управління цінними паперами, іншими фінансовими інструментами і грошовими коштами в інтересах установника управління або визначених ним третіх осіб;

2) діяльність з управління активами інституційних інвесторів – професійна діяльність учасника фондового ринку – компанії з управління активами, що провадиться нею за винагороду від свого імені або на підставі відповідного договору про управління активами інституційних інвесторів;

3) депозитарна діяльність – діяльність професійних учасників депозитарної системи України та Національного банку України щодо надання послуг із зберігання та обліку цінних паперів, обліку і обслуговування набуття, припинення та переходу прав на цінні папери і прав за цінними паперами та обмежень прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах депозитарних установ, емітентів, депозитаріїв-кореспондентів, осіб, які провадять клірингову діяльність, Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках, депонентів, а також надання інших послуг, які відповідно до законодавства мають право надавати професійні учасники депозитарної системи України [2];

4) діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку – діяльність фондової біржі із створення організаційних, технологічних, інформаційних, правових та інших умов для збирання та поширення інформації стосовно пропозицій цінних паперів та інших фінансових інструментів і попиту на них, проведення регулярних біржових торгів цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, централізованого укладання договорів щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів згідно з правилами, встановленими такою фондовою біржею, зареєстрованими у встановленому законом порядку. Діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку може включати здійснення клірингу та розрахунків за фінансовими інструментами, іншими, ніж цінні папери.

Отже, законодавчо визначено, що професійна діяльність носить виключний характер, який визначається неможливістю її поєднання з іншими видами діяльності за виключенням випадків прямо передбачених чинним законодавством. Разом із тим, серед науковців немає єдиної думки щодо виділення професійних учасників фондового ринку саме за характером професійної діяльності, яку вони здійснюють. Так, такі науковці, як А.В.Попова [3] та Л.В. Панова [4] усіх професійних учасників фондового ринку поділяють на: посередницькі види діяльності, включаючи до їхнього числа торгівлю та управління цінними паперами; діяльність спрямована на обслуговування ринку цінних паперів, розділяючи її на два підвиди – такі, що забезпечують укладення угод (організація торгівлі) та ті, що забезпечують їх виконання (у цю групу відносять депозитарну, клірингову та реєстраційну діяльність).

Водночас, зазначимо, що відповідно до ст. 4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» професійна діяльність на фондовому ринку, що підлягає ліцензуванню відноситься до фінансових послуг [5], а інститути, що здійснюють професійну діяльність на даному ринку, відповідно, є фінансовими посередниками. Однак, на наш погляд, такий розгляд інститутів професійних учасників, діяльність яких здійснюється виключно на підставі ліцензії, що видається Національною комісією цінних

паперів та фондового ринку, нівелює виділення в їх сукупності інститутів, котрі виконують функції обліково-технічного, інформаційного, організаційного забезпечення та посередництва. Тому вважаємо доцільним, при відображенні інститутів інфраструктури фінансового ринку, акцентувати увагу на поділі інститутів професійних учасників саме фондового ринку за функціональним їх призначенням в такий спосіб:

- інститути фінансового посередництва: торговці цінними паперами та компанії з управління активами;

- інститути обліково-технічного, інформаційного, організаційного забезпечення та посередництва: депозитарії, реєстратори, зберігачі, фондові біржі, клірингові та розрахунково-клірингові установи, навчальні заклади, консультаційні центри, інформаційно-аналітичні інститути.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» №3480-IV від 23 лютого 2006 року : станом на 01 січня 2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

2. Закон України «Про депозитарну систему України» №5178- VI від 06 липня 2012 року : станом на 03 серпня 2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>

3. Попова А. В. Правове становище професійних учасників ринку цінних паперів в Україні: дис. ... кандидата юрид. наук :12.00.04 / Попова Анастасія Володимирівна; Київськ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 219 с.

4. Панова Л.В. Проблемы правового регулирования рынка ценных бумаг в Украине [Текст] : Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Панова Людмила Вячеславовна; Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. – Х., 2002. – 211 с.

5. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку ринків фінансових послуг « : станом на 01 січня 2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

Мохова Ю.Л.

аспірант,

Донецький державний університет управління

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ІПОТЕЧНОЇ УСТАНОВИ НА РИНКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ

Іпотечне кредитування в Україні має значний потенціал розвитку, адже забезпечується заставою, що зменшує ризик для кредитора. А вкладення коштів у нерухомість завжди було і є одним із найбільш надійних шляхів не тільки їх збереження, але й примноження. Іпотечний кредит за підтримки держави – найбільш доступний засіб для людей придбати у власність окреме житло. Одним з основних органів державного регулювання іпотечного кредитування є Державна іпотечна установа (ДІУ). Сьогодні Державна іпотечна установа чи не єдиний драйвер іпотечного кредитування.

Державна іпотечна установа створена 8 жовтня 2004 згідно постанови Кабінету Міністрів України №1330. Засновником, власником і органом управління майном ДІУ є Кабінет Міністрів України. Основною метою діяльності ДІУ згідно Статуту є рефінансування іпотечних кредиторів (банків і небанківських фінансових установ, які